

Protocol sociale veiligheid

Inhoud

Inleiding.....	3
1 Visie.....	4
2 Protocol Sociale Veiligheid.....	5
2.1 Plagen of pesten	5
2.2 De Kanjerafspraken.....	6
2.3 Het kwaad moet worden bestreden	7
2.4 Preventie.....	8
3 Wat mag u verwachten van de medewerkers op school?	9
3.1 Voorbeeldgedrag	9
3.2 Correcte reactie van de medewerker op excuus van kinderen voor hun wangedrag.	10
3.3 Correct antwoord van de medewerker op misdragingen van ouders	10
3.4 Aanpak	10
4 Implementatie en borging	18
4.1 Borging van de Kanjertraining.....	18
4.2 Vertrouwenspersoon	18
4.3 Sociale veiligheid.....	18
4.4 Schoolafspraken.....	19
4.5 Stappenplan ongewenst gedrag	20
5 Bijlagen	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
5.1 Regeling Schorsing en Verwijdering van Stichting Kopwerk	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

Inleiding

In ons Sociaal Veiligheid Protocol beschrijven wij hoe wij op IKC De Fontein omgaan met het gedrag, de sociaal-emotionele ontwikkeling en de sociale veiligheid van onze leerlingen. Door middel van dit protocol informeren wij u hoe wij preventieve middelen en interventies inzetten om een omgeving te creëren die enerzijds probleemgedrag voorkomt en het sociaal- emotioneel leren bevordert.

Daarnaast leest u in ons protocol hoe wij, samen met u en uw kind, omgaan met pestgedrag en hoe wij handelen bij grensoverschrijdend gedrag. Ons 'Protocol Sociale Veiligheid' staat op de website van onze school en is altijd op te vragen bij de directie. In de nieuwsbrief geven wij u om de maand informatie over de Kanjertraining bij ons op school.

Als u vragen of zorgen heeft, geef het dan aan bij de groepsleerkracht. Onze deur staat altijd voor u open. Onderling vertrouwen en een prettige samenwerking tussen ouder, leerling en school vinden wij erg belangrijk!

1 Visie

Op IKC De Fontein vinden wij het belangrijk dat de leerlingen en ouders met plezier naar school komen. Wij willen er alles aan doen om iedere leerling een fijne schooltijd te bezorgen. Eén van de voorwaarden daarvoor is dat onze leerlingen zich sociaal veilig voelen. Daarom zetten wij ons dagelijks in om een veilige leeromgeving te creëren, waarbij vertrouwen ons uitgangspunt is.

Op De Fontein leert een leerling vertrouwen te hebben in zichzelf, in zijn of haar klasgenoten, in de medewerkers en in de omgeving. Wij vinden het belangrijk dat we samen met de medewerkers, ouders en leerlingen een sfeer creëren waarin iedereen zich thuis voelt en voor elkaar zorgt.

Ieder kind mag er zijn en daarom hechten wij groot belang aan hoe de kinderen met zichzelf en elkaar omgaan. Wij vinden het belangrijk dat leerlingen voor zichzelf op kunnen komen, feedback kunnen ontvangen en zichzelf kunnen beheersen. Een veilig pedagogisch klimaat vormt een basisvoorwaarde voor het bereiken van goede onderwijsresultaten en een positieve sociaal-emotionele ontwikkeling van onze leerlingen.

Om de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen te bevorderen, werkt De Fontein met de Kanjertraining. De Kanjertraining sluit aan bij wat wij belangrijk vinden. De kanjertraining staat voor vertrouwen, sociale veiligheid, rust en wederzijds respect. Zo zorgen wij voor een prettig schoolklimaat binnen onze school.

De doelen van de kanjertraining zijn:

- Het bevorderen van vertrouwen en veiligheid in de klas.
- Het versterken van de sociale vaardigheden bij leerlingen.
- Beheersing van verschillende oplossingsstrategieën bij pesten en andere conflicten.
- Bewustwording van de eigenheid bij leerlingen.
- Leren om verantwoordelijkheid te nemen.
- Het bevorderen van actief burgerschap en sociale integratie.

De Kanjertraining bestaat uit een serie lessen met bijbehorende oefeningen om de sfeer in de klas goed te houden (preventief) of te verbeteren (curatief). De Kanjertraining is opgenomen in de database van het NJI als effectief bij pestproblematiek en het aanleren van sociale vaardigheden. Het leerlingvolgsysteem van de Kanjertraining, KanVAS, is Cota gecertificeerd en door de onderwijsinspectie erkend als systeem die gebruikt mag worden om de sociale opbrengsten bij kinderen in kaart te brengen. De Kanjertraining is in feite dan ook meer dan alleen een methode, het is voor ons de leidraad van het pedagogisch beleid.

2 Protocol Sociale Veiligheid

Het 'Protocol Sociale Veiligheid' sluit aan bij de Kanjerlessen en de Kanjertraining. Het zijn feitelijk fatsoenafspraken, afspraken die beschrijven hoe wij op school met elkaar om willen gaan. De Kanjertraining sluit hier goed bij aan. Kinderen leren in de Kanjertraining heel duidelijk om zelf problemen op te lossen, maar lukt dit niet dan zijn wij er als leerkrachten om ze te helpen.

De Kanjertraining sluit goed aan bij de kernwaarden van De Fontein:

- Plezier
- Respect
- Behulpzaamheid
- Verantwoordelijk

2.1 Plagen of pesten

Wanneer is er nu sprake van plagen en wanneer is er sprake van pestgedrag? Het is belangrijk om het verschil duidelijk te hebben, ook voor de kinderen zelf. Het meest eenvoudige onderscheid is dit: plagen gebeurt in het zicht van de leerkrachten. Het gebeurt eenmalig en is voor beide kinderen leuk. Wanneer dit niet door beide kinderen leuk wordt gevonden dan is dit bespreekbaar en stopt het gedrag. Pesten gebeurt achter de rug van leerkrachten. Het gebeurt telkens opnieuw en stopt niet wanneer hier om wordt gevraagd. Omdat het uit het zicht van de leerkracht gebeurt, weet een leerkracht zelden uit zichzelf wat er zich precies afspeelt tussen de kinderen onderling. De leerkracht moet hierover worden geïnformeerd door de leerlingen zelf.

Definitie van pesten: Een kind wordt gepest wanneer het herhaaldelijk last heeft van negatieve acties van een ander (fysiek, verbaal of psychologisch, direct of via internet of mobiel)

die op hem of haar zijn gericht, en waarbij de macht ongelijk is verdeeld. De Kanjertraining gaat ervan uit dat in de meeste gevallen dat een kind zich gepest voelt, de 'pester' niet de bedoeling heeft de ander pijn te doen. Wanneer de gevolgen voor de gepeste duidelijk worden gemaakt aan de pester, zijn de meeste kinderen bereid hiermee te stoppen. En als dat niet voldoende is, dan wordt duidelijk gemaakt wat de sociale gevolgen voor de pester zelf zullen zijn. Cruciaal in het ontstaan en het in standhouden van pesten zijn de reacties van leeftijdsgenoten op de pester. Zolang deze het pesten blijven aanmoedigen, is het voor de pester moeilijker om hiermee te stoppen. Heerst er in een klas een mentaliteit van respect en vertrouwen, dan zal er minder gepest worden dan wanneer er een onveilige sfeer heerst, waarin kinderen zich moeten bewijzen en bezig zijn met hun status in de groep. Pesten gebeurt per definitie achter de rug van degene die kan ingrijpen, zoals een vader/moeder, juf of meester. Dat betekent dat er goed moet worden samengewerkt tussen school en ouders enerzijds en dat kinderen moet worden geleerd hoe zij kunnen aangeven dat zij zich gepest voelen, of merken dat er in hun omgeving wordt gepest.

2.2 De Kanjerafspraken

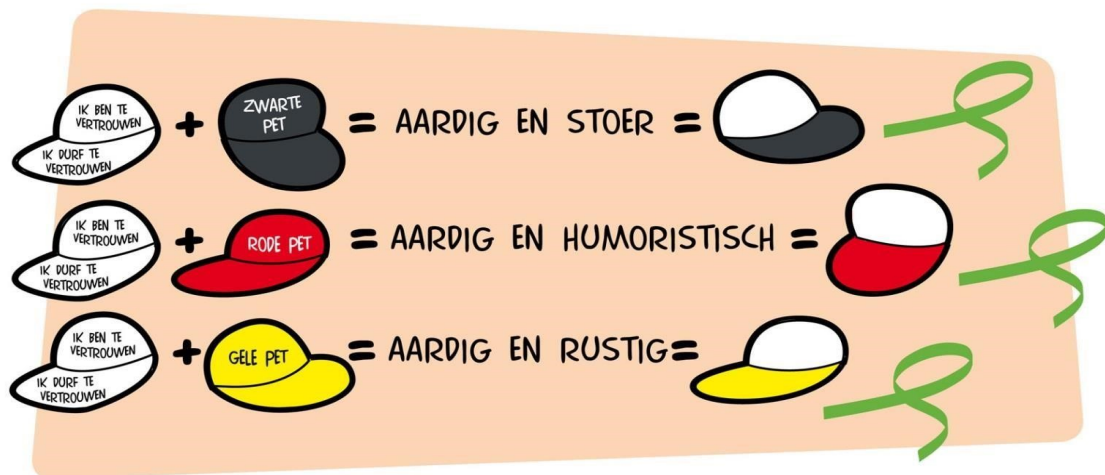
De school streeft een positieve, opbouwende sfeer na en doet dat binnen de kaders van de wet enerzijds en binnen het kader van de Kanjerafspraken anderzijds.

- We vertrouwen elkaar
- We helpen elkaar
- We werken samen
- We hebben plezier
- We doen mee

Bij de Kanjertraining horen ook petten die staan voor het gedrag dat de kinderen vertonen. Het is de bedoeling dat kinderen zich bewust worden van hun eigen gedrag en dat ze voor bepaald gedrag kunnen kiezen.

- *Witte pet/ Tijger*
De tijger is een kanjer. Hij/zij is tevreden met zichzelf, komt op voor zichzelf en voor anderen. Maar weet ook wanneer het tijd is om weg te lopen.
- *Rode pet/ Aap*
Neemt niemand serieus ook zichzelf niet, hij/zij lacht overal om. Het is een meeloper en hij/zij versterkt hierdoor het gedrag van de vogel.
- *Gele pet/ Konijn*
Heeft een negatief zelfbeeld en komt niet op voor zichzelf of voor anderen. Loopt liever snel (bang) weg.
- *Blauwe pet/ Vogel*
Vindt zichzelf geweldig en anderen helemaal niks. En laat dat aan andere kinderen voelen. Alle anderen deugen niet en hij/zij bepaalt zelf wel wat hij doet. Hij/zij pest andere kinderen.

We willen met de Kanjertraining bereiken dat alle kinderen zich gaan gedragen als een witte pet. In combinatie met je eigen karakter, zie afbeelding.

De school zet middels de Kanjerlessen in op het versterken van het onderling vertrouwen en het besef dat het goed is elkaar te helpen. Binnen dat kader speelt niemand de baas, hebben we plezier met elkaar, en ben je of blijf je niet zielig. Duidelijk wordt gesteld dat de leerlingen ten opzichte van elkaar niet de baas zijn. De leerkracht daarentegen is op school "de baas/ het gezag" en de ouders zijn dat thuis.

Als een conflict zich tussen kinderen afspeelt dan zal de school kiezen voor een oplossingsgerichte aanpak. Dat wil zeggen: de school zoekt een oplossing die alle partijen (zo veel mogelijk) recht doet, en borgt gemaakte afspraken. Een oplossingsgerichte aanpak is te onderscheiden van een wraak- en haatgerichte aanpak (vormen van bedreiging en kwaadsprekerijen) of een zeurgerichte aanpak (indirecte kwaadsprekerijen en slachtofferschap). Kortom: doe elkaar recht.

2.3 Het kwaad moet worden bestreden

Veel ouders verlangen van de school dat “het kwaad” (= de pester) moet worden bestreden, en dat “het goede” moet worden beschermd. De school kiest er echter niet voor om kinderen te beoordelen als behorend bij “kwaad of goed”. Ieder mens maakt weleens fouten. De weg van de mens, en die van het kind in het bijzonder, gaat met vallen en opstaan. Kinderen hebben het recht daarin te worden begeleid en te worden opgevoed. Ouders hebben die opvoedingsplicht evenals leerkrachten.

In gesprek met kinderen (en ouders) wordt de voorwaarde gehanteerd dat, binnen de kaders van de Nederlandse wetgeving veel mag, zolang je rekening houdt met elkaar. Jij hoeft je niet onveilig te voelen door het gedrag van de ander, en die ander hoeft zich niet onveilig te voelen door jouw gedrag. Kortom: je gedraagt je.

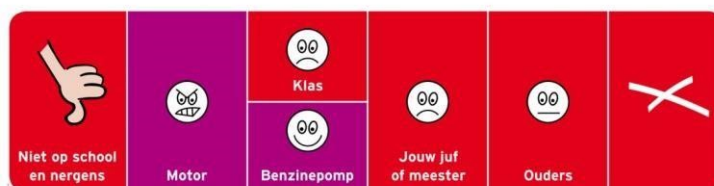
Deze anderen zijn:

1. Jouw klasgenoten en andere leerlingen op school;
2. De medewerkers, de directie, de ouders van andere kinderen;
3. Jouw ouders, die trots op je kunnen zijn. Omdat jij iemand bent die is te vertrouwen. Als je iets vertelt, dan vertel je het hele verhaal en niet toevallig het belangrijkste stukje even niet;
4. Mensen die op eenzelfde manier doen als jij, maar ook mensen die anders doen dan jij.

Dit doen we wel

Dit doen we niet

De school neemt het overzicht van de smileys als uitgangspunt: “Het is prima dat jouw vrienden het leuk vinden wat jij bedenkt en doet, maar als de rest van de klas dat niet leuk vindt, evenals jouw juf of meester, (en jouw ouders als die erachter komen) dan gaan we dat niet doen op school.”

Je blijft fatsoenlijk en je laat je niet bepalen door je uitdager(s): “Geef geen benzine aan vervelend lopende motortjes.” Mocht een leerling zich niet willen houden aan de eenvoudige afspraken zoals weergegeven in de smileys, dan wordt dat met de ouders van het betreffende kind besproken. In dit gesprek wordt ervan uitgegaan dat de ouders met de school willen meedenken om een oplossing te zoeken die goed is voor het eigen kind, andere kinderen, de leerkracht, de school en de buurt.

2.4 Preventie

Met behulp van de Kanjerlessen doet de school aan preventie.

Kernpunten in de aanpak:

1. De Kanjerafspraken.
2. Denk goed over jezelf en de ander.
3. Pieker niet in je uppie, maar deel je zorgen met de ander, bij voorkeur met je ouders.
4. Denk oplossingsgericht.
5. Geef op een nette manier je mening en doe je voordeel met kritiek/feedback die je krijgt.
6. De school maakt onderscheid tussen onvermogen en onwil.
 - 6a. Is er sprake van onvermogen, dan mag deze leerling erop vertrouwen dat hiermee rekening wordt gehouden. Deze leerling heeft veel te leren in een moeizaam proces. De omgeving heeft daar begrip voor.
 - 6b. Is er sprake van onwil, dan krijgt deze leerling een grens gesteld, ook als dat samengaat met onvermogen. Bij onwil kan geen beroep meer worden gedaan op begrip vanuit de omgeving. Die rek is eruit. Het kan namelijk niet zo zijn dat de omgeving overal rekening mee moet houden, en dat het onwillige kind om wat voor reden dan ook “de eigen gang” mag gaan.
7. Hulp in de vorm van een maatje/buddy/tutor (bemiddeling).
8. Duidelijk schoolbeleid en handhaving ervan.

3 Wat mag u verwachten van de medewerkers op school?

3.1 Voorbeeldgedrag

U mag verwachten dat de medewerkers van de school respectvol omgaan met uw kind en met u als ouder. U mag verwachten dat de medewerkers onderling respectvol met elkaar omgaan. Zij zijn zich bewust van het gezegde: "Een goed voorbeeld doet goed volgen."

U mag verwachten dat de medewerkers twee gedragstalen weten te spreken. De ene gedragstaal is straatcultuur (= directief: duidelijk, helder en grens-stellend), de andere gedragstaal sluit aan op de wereld van wederzijds respect (richt zich op het geven van inzicht).

Het voorbeeldgedrag van de medewerkers nodigt kinderen uit om over te stappen naar de wereld van wederzijds respect.

Doet zich een probleem voor op school, dan mag u van de medewerkers verwachten dat zij daarmee oplossingsgericht aan de slag gaan. Zeurgerichte of wraak- en haatgerichte reacties vinden geen voedingsbodem bij de medewerkers. De medewerkers hebben u nodig om tot een goede oplossing te komen, die goed is voor uw kind, maar ook voor de andere kinderen, hun ouders, de medewerker(s), de school en de buurt.

Er is als het ware een voortdurende strijd tussen de mentaliteit van de straatcultuur en de cultuur van wederzijds respect. Feitelijk gaat het om de vraag die al duizenden jaren bestaat; of geweld loont of niet. Aan de kant van de straatcultuur heb je de opvatting: "The winner takes it all." Ben jij de sterkste, dan kun jij bepalen wat een ander moet doen. In het midden, tussen de straatcultuur en de cultuur van wederzijds respect, plaatsen we de opvatting "oog om oog, tand om tand." In deze opvatting loont geweld niet, omdat je met gelijke munt wordt terugbetaald. Bij de cultuur van wederzijds respect heb je de opvatting: "van de meeste tegenslag in het leven kun je leren." Zoek elkaars geluk. Doe elkaar recht. Ik voel mij goed als we een oplossing hebben gevonden waarbij jij je ook goed voelt. Doe aardig en welgemanierd. In deze opvatting wordt geweld zinloos.

3.2 Correcte reactie van de medewerker op excuus van kinderen voor hun wangedrag.

Reactie kind: Maar hij/zij daagt mij uit!

Juf/ meester: Je laat je uitdagen en opjutten. Doe alsof de opjutter een radio is. Je hoort het wel, maar luistert niet.

Reactie kind: Ik deed het wel, maar hij/zij vertelde niet dat ik moest stoppen.

Juf/ meester: Je moet rekening leren houden met gevoelens van een ander. Als iemand niet blij kijkt, dan moet jij je afvragen of het wel leuk is wat jij allemaal doet.

Reactie kind: Maar hij/zij deed het ook bij mij.

Juf/ meester: Natuurlijk hoef jij het niet over je kant te laten gaan. Maar dan zég je er iets van. Je gaat niet schelden, zeuren, huilen, roddelen. Gaat het door? Dan haal jij je schouders op en denkt: jammer dan. Je stapt naar je maatje. Wordt het heel erg? Dan stap je naar de juf of meester. Daar mag je op vertrouwen.

Reactie kind: Ik deed het wel, maar ik deed het niet alleen. Waarom moet u mij weer hebben? *Juf/ meester:* Ik ben niet van plan om slecht over je te denken. Maar ik ben ook een soort scheidsrechter waar je de discussie niet mee aangaat. Anders gezegd: als je iets doet wat niet helemaal de bedoeling is en ik zie dat, dan ga je daarover met mij niet in discussie.

3.3 Correct antwoord van de medewerker op misdragingen van ouders

Beste ouders, wij verwachten dat u met respect praat over elkaars kinderen en opvoeding. Uiteindelijk doen we allemaal ons uiterste best naar eer en vermogen. U spreekt met respect over de medewerkers die werkzaam zijn op deze school.

3.4 Aanpak

Het rollenspel

De Kanjertraining richt zich op meer dan pesten alleen. Kinderen leren om te gaan met vervelend gedrag van een ander. Kinderen die zich misdragen worden aangesproken op hun verantwoordelijkheid en hun verlangen het goede te doen. De meeste kinderen bedoelen het goed, maar zo komt het dan niet over. Daarin wijkt een kind niet af van veel volwassenen. Als zoiets zich voordoet, dan is het goed dat het kind wordt gecorrigeerd. Omdat medewerkers (en ouders) niet alles zien, is het van belang dat kinderen zelf ook enige zelfredzaamheid vertonen. Kinderen kunnen best aan elkaar vertellen dat ze last hebben van bepaald gedrag. Omdat kinderen, op een enkeling na, niet vervelend willen doen, zijn op dit niveau de meeste problemen op te lossen.

In de Kanjertraining wordt expliciet geoefend in rollenspelen hoe je kunt reageren op vervelend gedrag. Dit gebeurt met gedragsrollen met behulp van verschillende petten. Kinderen leren rechtop te staan, de ander aan te kijken en te zeggen: "Ik vind dit vervelend, wil je ermee stoppen?" Vervolgens lopen ze naar een andere leerling die ze kunnen vertrouwen (een "maatje", een "buddy"). Daar gaat de leerling niet zeuren, maar gaat samen met de buddy/ het maatje iets anders doen. Als het op deze manier niet oplost, dan gaat de leerling samen met zijn maatje naar de juf of meester. Tijdens dit rollenspel hebben medeklasgenoten de neiging om te giechelen om het grensoverschrijdend gedrag van de uitdager. Aan deze leerlingen wordt duidelijk gemaakt dat dit giechelgedrag het pestgedrag van de uitdager versterkt. Ze geven als het ware "benzine" aan een vervelend lopend motortje. De leerlingen leren geen voeding (benzine) meer te geven aan vervelend gedrag. Zo oefent niet alleen de gepeste, maar ook de omstander.

Gedragstips voor ouders

Een extra moeilijkheid doet zich voor als ouders van de “niet-pester” van mening zijn dat hun kinderen slachtoffer zijn van de “dader”. Ouders uiten hun ongenoegen op Facebook, WhatsApp en op het schoolplein enz. over de dader en eisen dat de school de vermeende slechterik van school verwijderd. Het

vraagt uitzonderlijk veel talent van de school in de communicatie met ouders om deze vorm van samenspanning te pareren. Het vergt een specifieke aanpak.

Op welke manier corrigeert de medewerker op school?

De medewerker gaat ervanuit dat mensen, dus ook kinderen, elkaar niet dwars willen zitten. Kinderen hebben niet de bedoeling om vervelend te doen. In een conflict wordt daarom gevraagd naar bedoelingen van het kind. “Is het jouw bedoeling om mij zo boos te maken? Is het niet jouw bedoeling? Doe dan anders. Is het wel jouw bedoeling, dan doe je het goed, maar dan heb je nu een probleem, want ik sta niet toe dat jij verder gaat op deze manier.”

Een voorbeeld:

Een jongen wordt dag in dag uit gepest door een vijftal klasgenoten. De leerkracht vraagt aan dit vijftal: “Is het jullie bedoeling om deze jongen zo te treiteren dat hij bang wordt en nauwelijks nog naar school durft?”

“Nee, het is niet mijn bedoeling.”

Leerkracht: “Fijn, hoe ga je het nu oplossen met deze jongen?”

Een andere leerling zegt echter: “Ja, het is wel mijn bedoeling hem te treiteren, zodat hij bang wordt.”

Leerkracht: “Daar ben je dan in geslaagd. Maar het kan niet. Ik geef je bedenktijd. Want ik begrijp nu dat jij de bedoeling hebt om deze leerling te treiteren?”

“Ja, dat is mijn bedoeling.”

Leerkracht: “Je gaat rustig nadenken over je antwoord. Misschien heb je een bijzondere reden. Misschien vind je het nodig om stoer te doen op dit moment. Na schooltijd kom je even bij me (of blijf even na).”

Leerling krijgt bedenktijd. Leerkracht: “Je hebt kunnen nadenken. Wat ben jij van plan hier op school, is het nog steeds jouw bedoeling om deze jongen dwars te zitten? Is daar misschien een reden voor om dat zo op die manier aan te pakken?”

Leerling: “Hij is gewoon stom.”

Leerkracht: “Wat voor stom doet hij dan. Kan hij daar iets aan veranderen? Of is het gewoon jouw bedoeling om hem dwars te zitten?”

Leerling reageert door te zeggen: “Nee, het is eigenlijk niet mijn bedoeling om te treiteren.” Leerkracht: “Gelukkig. Wat ga jij nu bij jezelf veranderen? En hoe herstel je het verdriet dat je hebt aangericht?”

Leerling houdt voet bij stuk. “Ja, het is mijn bedoeling. Want hij is stom.”

Leerkracht: “Jammer, ik bel nu je ouders op om te vragen of ze hier willen komen. Dan herhaal je hetgeen je tegen mij zegt, in aanwezigheid van je ouders. Het hangt van het gesprek af met je ouders of je de klas nog in kunt komen.”

Actie die nu moet worden ondernomen:

Contact opnemen binnen de organisatie met een van de volgende personen:

directeur, intern-begeleider, Kanjercoördinator, “de lijn” (=hiërarchie) kan ondersteunen en bijstaan.

Contact opnemen met de ouder(s) van dit kind. Proberen ter plekke telefonisch of door middel van directe afspraak met de ouders te overleggen hoe nu verder te handelen. In contact met de ouders wordt verteld wat het probleem is en wat de bedoeling van hun kind lijkt te zijn. Aan de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd of zij de bedoeling van hun kind (Ja of Nee), ondersteunen.

Zolang de ouders niet op school zijn geweest, wordt de leerling de toegang tot de klas ontzegd. Kern van deze laatste aanpak is de banden van deze leerling doorsnijden met de klasgenoten, zodat niet kan worden gemanipuleerd door deze leerling.

Reactiemogelijkheid 1 van de ouder “Nee, natuurlijk ondersteunen wij dat niet.”

Er wordt een afspraak gemaakt met de ouders met het doel gezamenlijk tot een oplossing te komen, waarin het gedrag van het kind zich niet meer voordoet.

Reactiemogelijkheid 2 van de ouder:

“Ja, ik ondersteun dat.” (= Ik vind het goed wat mijn zoon doet.)

Ouders wordt duidelijk gemaakt dat deze manier van reageren niet op prijs wordt gesteld. Voorbeeld:

Leerkracht: “Begrijp ik hiermee dat u het goed vindt dat uw kind deze jongen zo treitert?”

Ouder: “U moest eens weten wat een rare moeder die jongen heeft. En zijn die andere leerlingen soms heilig?”

Leerkracht: “Bedoelt u te zeggen dat u het gedrag van uw zoon/dochter goedkeurt?”

Ouder: “Nee, dat niet, maar die leerling heeft een heel rare moeder, ik kan u verhalen vertellen, dat wilt u niet weten!”

Leerkracht: “Zoals u spreekt lijkt u het gedrag van uw zoon/ dochter niet af te keuren. Ik heb u niet uitgenodigd om kwaad te spreken over een moeder. Wat vindt u ervan dat uw kind een andere leerling het leven zuur maakt?”

Het moet hoe dan ook duidelijk zijn dat er geen enkel excuus is voor wangedrag.

Onderstaand overzicht komt uit werkboek 1, van groep 6

Er is geen enkele reden om een ander het leven zuur te maken. Daarmee ben ik het eens, maar in mijn geval is het anders want...	
Ik heb een stoornis, dus mag het.	☐ Mee eens ☐ Niet mee eens
Ik ben speciaal, dus mag het.	☐ Mee eens ☐ Niet mee eens
mijn ouders zijn gescheiden, dus mag het.	☐ Mee eens ☐ Niet mee eens
Ik word niet begrepen, dus mag het.	☐ Mee eens ☐ Niet mee eens
Ik heb een geloof, dus mag het.	☐ Mee eens ☐ Niet mee eens
Ik heb slechte cijfers, dus mag het.	☐ Mee eens ☐ Niet mee eens
Ik ben nu eenmaal zo, dus mag het.	☐ Mee eens ☐ Niet mee eens
Ik heb nog een andere mening. Ik vind dat je een ander mag bedreigen, vernederen, lastig vallen, bestelen, beledigen als...	

Aanvullend: school en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Ook ouders hebben dus de verantwoordelijkheid om een pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen: het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders andermans kind een lesje gaan leren, met het doel de problemen voor het eigen kind op te lossen. Bij problemen van pesten of agressie zullen de medewerkers, directie en ouders hun verantwoordelijkheid nemen en overleg voeren met elkaar, met het doel een goede oplossing te vinden die ook in de toekomst houdbaar is.

Voorbeeldgedrag van medewerkers en ouders is van groot belang. Er zal minder worden gepest als duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar (fatsoensnormen), waar verschillen worden aanvaard en

waar ruzies niet met verbaal of fysiek geweld worden opgelost. Agressief gedrag van medewerkers, ouders en leerlingen wordt niet geaccepteerd. Alle betrokkenen nemen duidelijk stelling tegen dergelijke gedragingen.

Wat wordt van u als ouder verwacht?

Het oplossen van conflicten tussen kinderen is zelden een probleem, als op basis van het voorgaande met elkaar wordt overlegd. Van de ouders wordt verwacht dat zij zich aan de volgende vuistregels houden:

- *Wij verwachten dat u andere ouders en kinderen respectvol benadert.*

- *U spreekt in positieve zin over andermans opvoeding en andermans kind.*

Dat doet de school ook over u en uw kind. Kunt u dat niet, dan houdt u uw mond. Meent u toch het recht te hebben kwaad te spreken op basis van vermeend onrecht dat u is aangedaan, dan bent u waarschijnlijk de oorzaak van alle emotionele opwinding.

- *Als u zich zorgen maakt om het welzijn van uw kind, of het welzijn van andermans kind, dan overlegt u met de school.*

Uitgangspunt daarbij is dat u in gesprek gaat met het doel een oplossing te zoeken die goed is voor u en uw kind, maar ook goed is voor de andere kinderen. De school is hierin uw medestander.

- *Als ouder kent u het verschil tussen overleg waarin zorg wordt gedeeld/ een oplossing wordt gezocht, en kwaadsprekerij.*
- *U onthoudt zich van kwaadsprekerijen op internet of via WhatsApp*

In de praktijk

- Kinderen die handelen uit onvermogen, zijn goed te corrigeren als hun ouders goed samenwerken met de medewerkers van school.

- Kinderen die handelen uit onvermogen zijn moeilijk te corrigeren als hun ouders dat onvermogen als excuus voor vertoond wangedrag gebruiken.
- Kinderen die zich willen misdragen zijn snel te corrigeren (omdat er geen onvermogen meespeelt) als ouders op dezelfde lijn zitten als de school.
- Kinderen die zich willen misdragen, zijn niet te corrigeren als ouders het een probleem van school vinden. "Val ons niet lastig met gezeur over ons kind. Ons kind mag zijn zoals het is!

Tips voor ouders

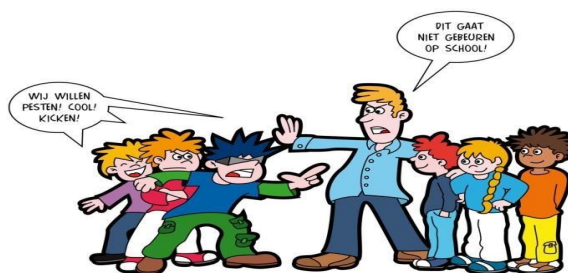
- Ook mijn kind kan doen als de zwarte, rode of gele pet.
- Ook mijn kind kan pesten.
- Ook mijn kind kan worden gepest.
- Ik neem het probleem serieus.
- Ik raak niet in paniek.
- Ik straf niet fysiek als ik hoor dat mijn kind vaak doet als de zwarte pet.
- Ik probeer erachter te komen wat mogelijke oorzaken kunnen zijn van het gedrag van mijn kind.

Ik vraag mij af:

- Voelt mijn kind zich veilig thuis?
- Voelt mijn kind zich veilig op school?
- Pest mijn kind uit stoerheid of uit gewoonte?
- Pest mijn kind omdat het bij de groep wil horen?
- Pest mijn kind omdat het denkt dat het zo hoort
- Welke tv-programma's kijkt mijn kind allemaal?
- Wat doet mijn kind allemaal op internet?
- Weet mijn kind wel wat het doet, wat het aanricht?

Als ouder help ik mijn kind:

- Ik besteed extra aandacht aan mijn kind.
- Ik corrigeer agressieve buien.
- Ik stimuleer mijn kind om aan sport te doen of bij een club te gaan.
- Ik overleg met de school, ik ga niet zelf ingrijpen.
- Ik bied hulp aan mijn kind.
- Ik lees boeken over informatie op.
- Ik schakel eventueel expert in als ik dat vind of als de school aangeeft.
- Ook op social media normale sociale gedragscodes.

pesten en/ of vraag

een
nodig
dat

gelden

Tips voor de kinderen:

- Spreek met respect over je ouders. Uiteindelijk bepalen jouw ouders wat wel en niet kan.
- Spreek met respect over je school. Uiteindelijk bepalen de medewerkers wat wel en niet kan op school.
- Spreek met respect over je klasgenoten.
- Beheers jezelf. Blijf fatsoenlijk. Daar kom je het verst mee. Je juf/ meester is hiervoor het aanspreekpunt als dit moeilijk voor je is.
- Spreek met respect over jezelf. Ook jij mag er zijn. Als je daaraan twijfelt, spreek dan met je ouders en/of je juf/ meester.
- Beheers je op social media. Gedraag je.
- Wil ik stoer zijn? Dan ga ik op een vechtsport.
- Wil ik de baas spelen? Ik vraag een hond.
- Verveel ik me? Dan verzin ik zelf een leuk plan.
- Pest ik omdat ik bang ben zelf gepest te worden? ... Dan stop ik daarmee!

Op school trainen we dit:

Veel leerlingen gaan vervelend met elkaar om. Blijf rustig. Haal je schouders op. Sommige leerlingen zijn gewoon in de war. Maak je niet druk. Jammer dan.

Kom je naar gedrag tegen? Zeg en doe dan dit:

Wil je ermee stoppen? Ik krijg een naar gevoel van jouw gedrag. Ik vind het vervelend dat je dit (schelden, achterna roepen, slaan enz.) doet. Wil je er niet mee stoppen? Meen je dat?

Zoek het uit. Hier heb ik geen zin in. Je haalt je schouders op en gaat iets gezelligs doen. Je blijft rustig, je blijft eigen baas (je laat je niet bepalen door een vervelend persoon) je doet als de witte pet. Ga weg bij vervelend gedoe. Zoek een maatje, doe iets gezelligs, maak een kletspraatje met iemand anders. Op die manier kom je meestal van pesters af.

Zorg ervoor dat je zelf geen benzine geeft. Ga je reageren dan wordt het alleen maar erger. Stopt het niet? Ga dan naar je juf/ meester. Op social media volg je dezelfde gedragslijn. Met dit verschil dat je hulp kunt invoeren bij meldknop.nl. Je doet dat nadat je met je ouders hebt besproken wat er aan de hand is.

Weten jij en je maatje geen oplossing? Dan stap je naar de juf of meester toe. Vraag aan je juf of meester of die wil helpen een ruzie op te lossen. Je juf of meester doet dat buiten de klas, want je klasgenoten willen rustig werken. Je meester of juf stelt dan de volgende vragen.
 Wat is er volgens jou gebeurd?

Afspraak

Mijn maatje heet: _____

Mijn maatje en ik doen als de tijger.
 Als het niet lukt, dan gaan we samen naar de juf of meester.

Handtekening van mijzelf _____ Handtekening van mijn maatje _____

Jij en je klasgenoot waarmee je ruzie hebt, vertellen elk hun eigen verhaal. Je onderbreekt elkaar niet. Je meester of juf moet namelijk goed begrijpen wat er aan de hand is. Dus: niet door elkaar heen praten.
 Hoe is dat voor jou?

Bijvoorbeeld: werd je daar boos om, verdrietig, voelde jij je beledigd, word je daar altijd mee gepest? Enz.
 Hoe kan het weer goed komen? Wat zou je willen dat de ander doet? Wat zou je zelf kunnen doen?
 Je bespreekt met elkaar op welke manier het weer goed zou kunnen komen. Wat je zelf kunt doen en wat je van de ander verwacht. De juf of meester vraagt: Wat is volgens jou de beste oplossing?

Afsluiting: juf of meester bespreekt met jullie de oplossing en eventuele afspraak. Jullie geven elkaar een hand. In de bovenbouw geven kinderen aan wat ze nodig hebben om het goed te maken. Niet voor alle kinderen is een hand geven fijn. Er wordt samen bekeken welke manier passend is bij de leerling.

Nog meer tips:

1. zoek geen moeilijkheden op	7. Niet iedereen vindt jou aardig en dat hoort zo!
2. laat zwarte en rode petjes kletsen. Geef geen benzine aan dit gedrag.	8. Doe zelf niet als een zwart, rood of geel petje.
3. Pieker niet in je uppie, maar ga praten met iemand die jij vertrouwt.	9. Luister naar tips (kritiek) en doe je voordeel ermee.
4. Als je overlegt met iemand die jij vertrouwt dan ga je niet roddelen, maar dan vertel je waar je bang voor bent of last van hebt	10. Denk goed na over jezelf en over je tegenstander.
5. Zoek een oplossing die goed is voor jou, maar ook goed voor je (vervelende) klasgenoot.	11. Zoek een maatje die jou kan helpen.
6. Zeur niet steeds hoe erg je het hebt, maar doe er wat aan.	12. Vraag hulp bij je juf of meester als die nergens vanaf weten.
	13. Vertrouw erop dat je juf of meester kunnen en willen helpen.

Grens-stellend

De school heeft als uitgangspunt dat kinderen zich niet willen misdragen. Maar het kan misgaan. Dat is niet erg. Het zijn leermomenten. "Hoe ga je het de volgende keer doen? Hoe herstel je de emotionele en/of materiële schade? Kunnen we op deze manier weer verder met elkaar?"

Signaleren van pesten (groep 5 t/m 8)

Wij laten de leerlingen twee keer per jaar de leerlingvragenlijst invullen van het Kanjervolg- en adviessysteem. Op deze manier brengen wij stelselmatig de sociale situatie van de groep in kaart waarbij de leerkrachten mogelijke problemen tussen kinderen tijdig kan signaleren. Dit helpt om pesten beter en sneller aan te pakken.

Melden van pesten

Ouders, leerlingen en betrokkenen kunnen zich altijd richten tot de (eigen) leerkracht, onderwijsassistent, leraarondersteuner, intern begeleider of directie. Ook de vertrouwenspersonen kunnen hierbij helpen.

4 Implementatie en borging

4.1 Borging van de Kanjertraining

Binnen onze school hebben wij een aanspreekpunt over de Kanjertraining (zie: ouderinformatie). Bij deze medewerker kunnen ouders en collega's terecht met vragen over de Kanjertraining. Iedere twee jaar hebben we een studiedag over de Kanjertraining op school. Zo blijven we op de hoogte van de laatste ontwikkelingen.

Ieder schooljaar doen we het volgende:

- We bestellen voldoende Kanjermaterialen voor elke groep.
- We herinneren via een weekbericht het team over de KanVAS-lijsten die ingevuld moeten worden in oktober en maart (docentvragenlijst in alle groepen, leerlingvragenlijst en sociogram in groep 5-8)
- De intern begeleider checkt of alle vragenlijsten zijn ingevuld en opgeslagen.
- De vragenlijsten worden nabesproken met collega's tijdens de IB-groepsgesprekken.
- De leerkrachten analyseren de uitkomsten van KanVAS en schrijven een plan voor de groep. Dit plan hangt aan de groep in Parnassys.
- De directie regelt de nascholingsdagen, zodat elke licentie geldig blijft (iedere twee jaar).
- De directie regelt het scholen van nieuwe leerkrachten.
- De directie houdt het Protocol Sociale Veiligheid actueel.
- Het team zorgt voor de Kanjerweken aan het begin van het schooljaar.
- De leerlingen van groep 5 t/m 8 vullen ieder schooljaar de sociale veiligheid vragenlijst in.

4.2 Vertrouwenspersoon

We hebben altijd één of meer vertrouwenspersonen bij ons op school (zie: ouderinformatie).

4.3 Sociale veiligheid

Als school hebben wij een inspanningsverplichting om een actief veiligheidsbeleid te voeren. Wij moeten tevens monitoren wat hiervan het effect is, om zo het beleid te verbeteren. Voor het monitoren is een meetinstrument nodig dat een actueel en representatief beeld geeft van de veiligheidsbeleving van de leerlingen.

De school laat de sociale veiligheidslijst van Kanjertraining jaarlijks invullen door leerlingen uit groep 5 t/m 8. De volgende aspecten worden gemeten in deze lijst:

1. Het vóórkomen van incidenten op school (ondervindt agressie). Dit is de aantasting van sociale veiligheid (pesten etc.), psychische veiligheid (bedreigen etc.) en fysieke veiligheid (schoppen etc.).
2. Veiligheidsbeleving van leerlingen (ik voel me veilig op school/op het plein etc.)
3. Welbevinden van leerlingen (hoe prettig voel je je tussen je klasgenoten?)
4. Leerkracht treedt op (vinden leerlingen dat de leerkracht goed optreedt?)
5. Angst voor agressie

De onderste twee onderdelen zijn niet door de Wet ingegeven, maar heeft Stichting Kanjertraining zelf toegevoegd. Een school signaleert hiermee in hoeverre de leerkracht adequaat optreedt tegen incidenten en in hoeverre angst een rol speelt. In onveilige klassen kan angst soms bepalender zijn voor de veiligheidsbeleving dan de daadwerkelijke incidenten. Wij als school kunnen deze informatie gebruiken als aanknopingspunten voor de verbetering van het veiligheidsbeleid.

4.4 Schoolafspraken

Welkom

Alle leerkrachten heten de kinderen 's morgens persoonlijk welkom.

Kanjerweken

Ook wel bekend als de gouden weken. De eerste twee weken van het schooljaar staat de groepsvorming centraal. Er wordt hier extra aandacht aan besteed in iedere groep door middel van de Kanjertraining.

Kanjertraining zichtbaar in de groep

De positief gestelde groepsafspraken (gemaakt met de leerlingen tijdens de Kanjerweken), de petjes, de schoolafspraken en de afspraak van de maand hangen zichtbaar in ieder lokaal.

Kanjerlessen

Duo-leerkrachten geven beiden Kanjerlessen in de groep (wanneer bevoegd). Wanneer een leerkracht niet bevoegd is worden er wel spellen aangeboden en aan groepsdynamica gewerkt. De bevoegde leerkracht biedt de vertrouwensoefeningen aan. In alle groepen wordt er wekelijks een Kanjerles gegeven. We besteden minimaal 30 minuten per week aan de lessen/spellen van de Kanjertraining.

Oudergesprekken gericht op sociaal-emotioneel gebied

Aan het begin van het schooljaar worden alle ouders uitgenodigd om het welbevinden van hun kind door te nemen met de groepsleerkracht tijdens de oudergesprekken.

KanVAS

In oktober en maart worden ieder jaar de docentenvragenlijsten ingevuld door alle leerkrachten. In diezelfde periode worden de leerlingvragenlijsten ingevuld door de leerlingen van groep 5 t/m 8. Leerkrachten van groep 4 t/m 8 vullen minimaal één keer per schooljaar het sociogram in met hun groep. De uitslagen van deze lijsten worden besproken met de intern begeleider tijdens de IB-groepsgesprekken. Daarnaast maken de leerkrachten een analyse en indien nodig een plan voor de groep en/of een individuele leerling. Dit plan hangt aan Parnassys aan de groep of aan de individuele leerling.

Kernoefeningen

De leerkracht met minimaal Kanjerlicentie A biedt jaarlijks de kernoefeningen aan die bij de groep horen. Bijvoorbeeld: 'Motor en benzine.

Thema's en lessen

Ieder jaar komen er negen thema's centraal te staan in de groepen.

- Jezelf voorstellen/jezelf presenteren.
- Iets aardigs zeggen en met een compliment weten om te gaan.
- Met gevoelens van jezelf en met de gevoelens van de ander weten om te gaan.
- Ja en nee kunnen zeggen. JA als je iets prettig vindt en NEE als je iets vervelend vindt.
- Je mening vertellen (maar niet altijd!).
- Een ander durven vertrouwen en te vertrouwen zijn.
- Samenwerken.
- Vriendschappen. Wat zijn goede vrienden, hoe onderhoud je een vriendschap, hoe raak je vrienden kwijt?
- De kunst van vragen stellen/belangstelling tonen. Probeer een ander te begrijpen.
- Kritiek durven en kunnen geven.

- Kritiek weten te ontvangen en je voordeel ermee doen.
- De kunst van antwoord geven/vertellen. Laat je begrijpen door een ander.
- Zelfvertrouwen, zelfrespect, trots zijn.
- Leren stoppen met treiteren.
- Uit slachtofferrollen stappen en het heft in eigen handen nemen.

We hebben met het team afgesproken om geen vaste volgorde af te spreken binnen de school. Het thema dat op dat moment speelt staat centraal in de groep. Deze afspraak geldt ook voor de lessen. De onderwerpen die op dat momenten spelen bepalen de inhoud van de lessen. Wel wordt er in de gaten gehouden dat alle onderdelen aan bod komen ieder jaar.

Zorgen om gedrag of conflicten

De medewerkers delen hun zorgen om gedrag of conflicten met (eventueel) hun duo, de ouders en de IB-er en/of de directeur. Bij grote zorgen delen we deze ook met het team. Op deze manier blijven we op de hoogte en kunnen we elkaar helpen en ondersteunen waar nodig. Wij voelen ons als team verantwoordelijk voor al onze leerlingen.

Ouders informeren

Tijdens de rondleiding worden ouders geïnformeerd over de Kanjertraining en krijgen zij ook een folder mee. Daarnaast krijgen ouders ieder jaar uitleg over de Kanjertraining tijdens de informatieavond. Het uitgangspunt is om tijdens deze avond ook een oefening met ouders te doen. Elke twee maanden staat er een stukje over de Kanjertraining in de nieuwsbrief.

4.5 Stappenplan ongewenst gedrag

Dit is een algemeen stappenplan. Het volgen van deze stappen kan wisselen per leerling en per situatie. Als er sprake is van ernstig grensoverschrijdend gedrag, dan wordt er overgegaan op de 'Regeling Schorsing en Verwijdering' van Stichting Kopwerk (zie bijlage).

1. *Werken volgens de Kanjerafspraken, het liefst non-verbaal corrigeren*
2. *Is het jouw bedoeling?*
Bij ja; denktijd geven en later op terugkomen. Blijft het de bedoeling dan een gesprek met ouders en leerling plannen. Samen worden vervolgstappen afgesproken zie punt 4
Bij nee; punt 3
3. *Excuus aanbieden, leerling aan laten geven wat hij/ zij nodig heeft om het goed te maken.*
 Ongewenst gedrag met leerling bespreken en het gewenste gedrag samen afspreken. Leerling biedt zijn excuses aan.
4. *Afspraken maken met de leerling*
 Indien het ongewenste gedrag blijft worden er afspraken met de leerling gemaakt. Wat heeft de leerling nodig? Dit kan de leerling vaak goed zelf verwoorden. Er wordt bijvoorbeeld gekeken naar een stilteplek of eventueel het puppyproces; dicht bij de leerkracht blijven.

De afspraken die met de leerling gemaakt zijn bespreekt de leerkracht met ouders (indien mogelijk in het bijzijn van de leerling). In Parnassys worden notities gemaakt over de situaties en afspraken zodat het proces wordt vastgelegd en de doorgaande lijn zichtbaar is. Ouders worden op de hoogte gehouden van de voortgang. Successen worden ook met hen gedeeld.

5. *Tijdelijk naar een andere groep*

Indien het ongewenste gedrag zo is dat de groep hier last van ondervindt, kan de leerling voor een van tevoren afgesproken periode in een andere groep worden geplaatst. Als deze periode langer is dan 2 uur wordt de IB-er en/of de directeur hiervan op de hoogte gebracht.

Alleen na een gesprek met ouders, de IB-er en de directie wordt een kind langer dan een dag in een andere groep geplaatst.

▪ *Aanmelden voor ondersteuningsteam (OT)*

Heeft de bovenstaande begeleiding en ondersteuning niet het gewenste effect, dan wordt de leerling zo snel mogelijk aangemeld voor een OT. Naast de leerkracht, ouders, intern begeleider en de directeur denkt dan ook de orthopedagoog mee en zoeken we samen naar oplossingen.

Indien bovenstaande stappen geen effect blijken te hebben en/of als er sprake is van ernstig grensoverschrijdend gedrag, dan wordt er overgegaan op de 'Regeling Schorsing en Verwijdering' van Stichting Kopwerk (zie: www.kopwerk.nl of neem contact op met de directeur van de school om een exemplaar van deze regeling aan te vragen). Het bevoegd gezag van Kopwerk gaat slechts in uiterste noodzaak over tot schorsing en/of verwijdering. Dat wil zeggen, in die gevallen waarin een leerling niet kan worden gehandhaafd in de groep en/of op de school, omdat deze een gevaar vormt voor medeleerlingen, leerkrachten en/of zichzelf. Of wanneer de school kan aantonen dat zij niet in de onderwijsbehoefte van de leerling kan voorzien.